

ROLEX
Franch Michelsen
 ÚRSMÍÐAMEISTARI
 LAUGAVEGI 15 • SÍMI 511 1900
 WWW.SVISS.IS

MARKAÐURINN

Sögurnar... tölurnar... fólkíð...

Er prentverkið Svansmerkt?
GUDJÓNÓ
 VISTVÆN PRENTSMÍÐJA
 Sími 511 1234 • www.gudjono.is

Miðvikudagur 15. október 2008 – 42. tölublað – 4. árgangur

Veffang: visir.is – Sími: 512 5000 **visir**

Forstjóri Fjármálaeftirlitsins
 Vill óbreytt þjóðfélagskerfi

Útlönd
 Hruninu lokið?

Agnar Hansson
 Frelsi, val og greiðslumiðlun

Marel blæs til útboðs

„Það eru tækifæri á mörkuðum til innri vaxtar. Því ákváðum við í fyrradag að fara í útboð,“ segir Hörður Arnarson, forstjóri Marel Food Systems.

HÖRÐUR ARNARSON.

Stjórn fyrirtækisins nýtti heimild fyrir hlutafjárhækkun frá í vor og blés til lokaðs hlutafjárútboðs fyrir stofnanafjórðinguna og bjóða tuttugu milljón hluti til sölu á genginu 70 til 72 krónur á hlut.

Meðalgengi bréfa í Marel Food Systems var 71,5 krónur á hlut í gær. Opnað var fyrir áskriftir í útboðinu klukkan ellefu í gærmorgun og stendur það til klukkan fjögur á morgun.

Hörður segir útboðið styrkja við fjárhag Marel Food Systems og auka viðskipti með hlutabréf þess. Fjárhagurinn er sterkur fyrir. Eiginfjárlutfall nemur 32 prósentum og verður 34-35 prósent að útboði loknu. „Í ástandinu í dag er gott að hafa góðan aðgang að lausafé í rekstrinum,“ segir Hörður.

- jab

SPRON starfar óbreytt áfram

Starfsemi SPRON verður óbreytt og unnið að endurskipulagningu og eflingu rekstursins með tilliti til langtímahagsmuna félagsins og gjörbreytts umhverfis fjármálaafyrirtækja, að því er fram kemur í tilkynningu SPRON.

Þar segir jafnframt að forsendur fyrir sameiningu SPRON og Kaupþings séu brostnar eftir yfirtöku Fjármálaeftirlitsins á Kaupþingi.

- óká

TrackWell

Tíma- og verkskráning
 Flotastýring og eftirlit
 www.trackwell.com

FRÉTTIR VIKUNNAR

Horfur batna | Vextir á milli-bankamarkaði í heimum fara lækkandi til marks um áhrif samátaks vestrænna ríkja til að létta þrýstingi af fjármálamörkuðum. Á þetta bendir CNNMoney.com, en í gær var fyrsti viðskiptadagur fjármálamarkaða í Bandaríkjunum eftir aðgerðirnar.

Tryggja innstæður | Innstæður banka í Hong Kong verða tryggðar að fullu fram til 2010 samkvæmt yfirlýsingu sem John Tsang, fjármálaráðherra þar, gaf út í gær. Þá verður settur upp neyðarsjóður fyrir fjármálakerfið þar, sem Tsang segir þó vera stöðugt, þrátt fyrir ólgu á alþjóðavísu, að því er AFP greinir frá.

BNA fjárfestir | Bandarísk stjórnvöld boðuðu í gær innspýtingu upp á 250 milljónir Bandaríkjadala í bankakerfi landsins. Henry M. Poulson, fjármálaráðherra Bandaríkjanna, segir peningana hugsaða til að aðstoða banka í nauðum við endurfjármögnun.

Viðræðuhökt | Viðræður flugvélaframleiðandans Boeing við samtök vélvirkja vegna verkfalls þeirra og krafna um auknið atvinnuöryggi sem hófust um helgina runnu út í sandinn í gær. Bloomberg segir daglegt tekjutap Boeing vegna verkfallsins nema 100 milljónum dala á dag.

Fækkun hjá PepsiCo | PepsiCo hefur boðað stórfelldan niðurskurð í mannahaldi. Samkvæmt Bloomberg munu allt að 3.300 manns missa vinnuna. Bréf félagsins féllu í kjölfarið um 14 prósent.

Fleiri tala við IMF | Tyrkir eiga í viðræðum við Alþjóðagjaldeyrissjóðinn (IMF) um að koma á svokölluðu viðbúnaðarsamkomulagi, án þess þó að niðurstaða sé í höfn. Þá á Serbía einnig í viðræðum við sjóðinn.

Tólf ár þurrkuð úr Kauphöll Íslands

Úrvalsvísitalan fór niður fyrir sjö hundruð stig í gær. Staðan er svipuð og á vordögum 1996. Forstjóri Kauphallarinnar segir fjárfesta þurfa að jafna sig líkt og eftir bylmingshögg.

Jón Aðalsteinn Bergsveinsson
 skrifar

„Ég er ánægður með að hlutabréfamarkaður hélt þokkalega velli. En þetta eru blendnar tilfinningar,“ segir Þórhildur Friðjónsson, forstjóri Kauphallarinnar.

Viðskipti með hlutabréf hófust í Kauphöllinni í gær eftir að hafa legið niðri í þrjú daga. Þegar viðskipti á hlutabréfamarkaði voru sett í salt á fimmtudag í síðustu viku stóð Úrvalsvísitalan í 2.991 stigi. Við upphaf viðskipta í gær lækkaði gengi hlutabréfa lítillega áður en fór að gefa í. Tæplega 39 prósent fall Bakkavarar og rúmlega sautján prósent fall Alfesca yfir daginn varð til þess að Úrvalsvísitalan féll um 5,84 prósent og endaði hún í 678 stigum. Þetta jafngildir 77 prósentu falli á tæpri viku.

Úrvalsvísitalan hefur ekki verið lægri síðan í byrjun apríl árið 1996.

Viðskipti með hlutabréf voru afar lítil, 165 talsins og nam heildarveltan tæpum 187 milljónum króna.

Hafa ber í huga að engin viðskipti voru með hlutabréf viðskiptabankanna þriggja, sem ríkið tók yfir í síðustu viku og nállstíllt á markaði í gær. Í ofanálag hefur Nýi Landsbankinn óskað eftir afskráningu. Þá hafa enn engin viðskipti verið hafin á ný með hlutabréf Existu, Straums og Spron. Fjármálaafyrirtækin voru langumsvífamest í Kauphöllinni áður en Fjármálaeftirlitið stöðvaði viðskipti með bréfin. Markaðsverðmæti bankanna nam 80 prósentum af heildarverðmæti skráðra félaga í Úrvalsvísitölunni og munar því verulega um brotthvarf þeirra. „Það er mikilvægt að viðskipti með hlutabréf þeirra hefjist sem allra fyrst,“ segir Þórhildur.

Helst hefði hann viljað halda hlutabréfamarkaði opnum þrátt fyrir hremmingar síðustu daga. Mikið þurfi til að loka honum í jafn langan tíma og raunin var. Hafi slíkt varla gerst erlendis nema vegna mikilla hamfara. Hlutabréfamarkaði í Bandaríkjunum var lokað í viku eftir hryðjuverkin í Bandaríkjunum 11. september árið 2001. Bresku kauphöllinni var lokað í byrjun síðasta mánaðar í heilan dag af tæknilegum ástæðum þegar kauphallarkerfið réð ekki við of mikla veltu með hlutabréf í mikilli uppsveiflu í kjölfar þjóðnýtingar bandarísku fasteignalánasjóðanna Fannie Mae og Freddie Mac.

Þórhildur segir erfitt að spá fyrir um þróun hlutabréfamarkaðar hér í kjölfar þess sem á undan er gengið. Markaðurinn muni nýta næstu daga til að endurmeta stöðuna. Félög sem eigi í miklum erlendum viðskiptum og með góða fjárhagsstöðu ættu að koma vel undan óveðrinu. „Þegar menn fá bylmingshögg þurfa þeir tíma til að ranka við sér,“ segir Þórhildur.

Stundaglasíð tæmdist með Glitni

Líkur eru á að önnur afgreiðsla stjórnvalda á máli Glitnis en að leysa til sín 75 prósentu hlut hefðu veitt bönkunum svigrúm til að komast í skjól.

Tjón vegna falls bankanna nemur að minnsta kosti 10 milljónum króna á hvern einasta landsmann, segir Ólafur Ísleifsson hagfræðingur í grein sem hann skrifar í Markaðinn. Hann segir tjón á mann líklega mun meira.

„Ætla má að beint tjón Íslendinga af þeim viðburðum sem hér hafa verið raktir hlaupi á þúsundum milljarða króna. Verðmæti hlutafjár bankanna nam um 800 milljörðum króna. Þar liggur þó aðeins hluti tjónsins,“ segir hann.

Ólafur leitast við að svara spurningunni um hvort hægt hefði verið að forða falli bankanna, en segir því tæpast verða svarað með vissu. „En líkindi má telja til þess að önnur afgreiðsla á máli Glitnis hefði gefið bönkunum svigrúm til að mæta lausafjárþurrðinni, hugsanlega nógu lengi til að komast í það skjól sem vænta má af samræmdum alþjóðlegum aðgerðum til stuðnings fjármálakerf-

inu,“ segir hann í greininni. „Kannski var þetta spurning um tvær eða þrjú vikur. Við því fæst ekki svar héðan af. Afgreiðslan á erindi Glitnis tæmdi stundaglasíð.“

Þá segir hann ekki þurfa að fara í neinar grafgötur um að staða Kaupþings, sem framan af voru ekki öll sund lokað, hafi „breyst til hins verra að kvöldi þriðjudagsins 7. október þegar bankastjóri Seðlabankans lét í viðtali falla ummæli sem Richard Portes, prófessor við London Business School, segir hafa verið túlkuð svo að ríkissjóður myndi ekki efna skuldbindingar sínar gagnvart breskum sparfjáreigendum. Auk þess var ítrekað tekið fram að fyrirgreiðsla Seðlabankans við Kaupþing væri til mjög skamms tíma og þannig gefið til kynna að bankinn stæði afar tæpt. Daginn eftir lækkaði Moody's lánsþæfiseinkunn ríkissjóðs um þrjú þrep, heilan flokk.“

- óká / Sjá síðu 5

GENGISPRÓUN

	Vika	Frá áramótum
Alfesca	-25,9%	-35,1%
Atorka	-0,3%	-63,1%
Bakkavör	-55,4%	-89,8%
Exista	-0,9%	-76,6%
Glitnir	-100,0%	-100,0%
Eimskipafélagið	-61,2%	-95,7%
Icelandair	-6,0%	-45,9%
Kaupþing	-100,0%	-100,0%
Landsbankinn	-100,0%	-100,0%
Marel	-1,3%	-30,3%
SPRON	-2,3%	-79,2%
Straumur	-0,0%	-53,1%
Össur	-1,1%	-14,7%

*Miðað við lokagengi í Kauphöll í gær.

Smaug inn um dyr Landsbankans

Imon ehf., félag skráð á Magnús Ármann, keypti fjögurra prósentu hlut í Landsbankanum fyrir tæpa níu milljarða króna skömmu áður en skilanevnd tók yfir stjórn bankans á þriðjudag í síðustu viku.

Hvorki liggur fyrir af hverjum félagið keypti hlutina né hvernig greitt var fyrir þá og hvort féð hafi komið úr vasa Magnúsar. Ljóst er að hlutabréf bankans eru nú verðlaus. Mikil viðskipti voru með hlutabréf í Landsbankanum í Kauphöllinni helgina fyrir ríkisvæðinguna.

Heildarviðskiptin námu 11,3

MAGNÚS ÁRMANN Félag í eigu fjárfestis Magnúsar Ármanns keypti hlutabréf fyrir níu milljarða króna í Landsbankanum rétt áður en ríkið tók hann yfir. MARKAÐURINN/TEITUR

milljörðum króna en af þeim námu utanþingsviðskipti 8,2

milljörðum. Eftir helgina voru bréf Landsbankans sett á athugunarlista Kauphallarinnar en núllstíllt í gær og hefur bankinn farið fram á afskráningu.

Imon var í enda ágúst stærsti stofnfjáraðili Byrs með 7,7 prósentu hlut. Magnús Ármann var með umsvifamestu hluthöfum FL Group (nú Stoða) í gegnum félagið Matera Invest og var hann stjórnarmaður í félaginu um tíma. Hann situr nú meðal annars í stjórn 365, útgáfufélags Fréttablaðsins og Stöðvar 2.

Ekki náðist í Magnús Ármann við vinnslu fréttarinnar. - jab

Vegvísi Landsbankans lokað

„Vegvísi Landsbankans hefur verið lokað í bili,“ segir Edda Rós Karlsdóttir.

Eftir yfirtöku ríkisins á Landsbankanum í síðustu viku og breytingar á starfsemi hans var greiningardeildin lögð niður. Deildin gaf Vegvísinn út en síðasta eintak hans leit dagsins ljós fyrir viku.

Edda Rós, sem verið hefur forstöðumaður greiningardeildarinnar síðastliðin fimm ár, segir óvíst hvað framtíðin beri í skauti sér. Sé ákvörðun um slíkt í höndum stjórnar Nýja Landsbanka Íslands. - jab

Al-Thani hættur við

Sheikh Mohamed bin Khalifa Al-Thani, bróðir emírsins af Katar, hefur hætt við kaup á 12,6 prósentu hlut í Alfesca.

Kaupin voru tilkynnt seint í maí og fólu í sér að Al-Thani keypti nýtt hlutafé í fyrirtækinu fyrir tæpa 5,5 milljarða fyrir aðalfund félagsins í næstu viku. Al-Thani keypti fimm prósentu hlut í Kaupþingi fyrir mánuði fyrir 25 milljarða króna. Sá hlutur varð að engu eftir þjóðnýtingu bankans í síðustu viku.

Í tilkynningu Alfesca segir að ástæðan sé órói á fjármálamörkuðum, óvissa hér og mikil veiking krónunnar.

Greining Glitnis segir þetta

AL-THANI.

slæm tíðindi fyrir Alfesca og íslenskan hlutabréfamarkað. Þetta komi ekki á óvart í ljósi þess sem gengið hafi á í Kauphöllinni.

Ljóst sé að krónan hafi verið erlendum fjárfestum fjandsamleg vegna þeirra miklu sveiflna sem hafi einkennt hana. Nauðsynlegt sé að fyrirtæki hér fái að skrá hlutafé sitt í erlendri mynt til að fýsilegra verði fyrir erlenda fjárfesta að kaupa í þeim. - jab

Ráðherra líst vel á sölu á Kaupþingi

Viðskiptaráðherra ánægður með hugmyndir lífeyrissjóða um að kaupa starfsemi og rekstur Kaupþings. Stífir fundir.

Ingimar Karl Helgason
skrifar

„Það væri mikil og ljós birta í þessu öllu saman og ég vona svo sannarlega að þetta gangi hjá þeim,“ segir Björgvin G. Sigurðsson viðskiptaráðherra.

Fram hefur komið að nokkrir stærstu lífeyrissjóðir landsins hafa sýnt því áhuga að kaupa starfsemi og eignir Kaupþings. Björgvin segir gríðarlega mikilvægt að reyna að koma málum svo fyrir að „ríkið sitji ekki með alla stóru bankana þrjá í fanginu, heldur væri hérna einn einkarekinn banki áfram“.

Viðskiptaráðherra var ekki kunnugt um að formlegt tilboð hefði verið lagt inn til skilanevndar Kaupþings um hádegis í gær. Ekki náðist í Finn Sveinbjörnsson skilanevndarformann síðdegis.

Þá voru margir fundir um málið í gangi. Menn sem Markaðurinn náði tali af sögðu að ganga þyrfti frá mörgum lausum endum áður en nokkuð yrði tilkynnt. Óvíst var um stöðu formlegra viðræðna eða tilboðs þegar Markaðurinn fór í prentun.

Jónas Fr. Jónsson, forstjóri Fjármálaeftirlitsins sem er sett yfir skilanevndina, vildi fátt segja um málið í gær. „Ég get því miður ekki tjáð mig um það á þessi stigi. En við munum að sjálfsögðu gefa upplýsingar um leið og við getum.“

HÖFUÐSTÖÐVAR KAUPÞINGS Í BORGARTÚNI Rætt er um að lífeyrissjóðirnir kunni að eignast 51 prósentu hlut í Kaupþingi, en ótilgreindir fjárfestar það sem eftir stendur. MARKAÐURINN/GVA

Fram kom í Fréttablaðinu í gær að lífeyrissjóðirnir myndu eignast 51 prósentu hlut í bankanum, en ótilgreindir fjárfestar afganginn.

Samkvæmt fyrirtækjaskrá er búið að stofna Nýja Glitni og Nýja Landsbanka. Nýja Kaupþing hefur ekki verið stofnað, ef marka má fyrirtækjaskrá og Lögbirtingablað síðdegis í gær.

Þorgeir Eyjólfsson, forstjóri Lífeyrissjóðs verzlunarmanna hefur sagt að ganga þyrfti frá kaupnum áður en nýr banki yrði stofnaður. Hugmyndin væri að

kaupa innlendan hluta Kaupþings og að einhverju leyti erlendan hluta.

Lífeyrissjóðir sem hlut eiga að máli eru Lífeyrissjóður verzlunarmanna, Gildi, Lífeyrissjóður starfsmanna ríkisins og Stafir.

„Ég held að það deili enginn um það að Kaupþing hafi verið með vel rekna bankaþjónustu. Í mínum huga er það ekkert slæm framtíðarsýn að hér sé rekinn traustur ríkisbanki og við hans hlið traustur markaðsbanki,“ segir Ögmundur Jónasson, formaður BSRB og varaformaður stjórnar LSR.

Eignir í skjóli hjá Auði

„Umrótið hefur auðvit að áhrif á alla, en það hefur gengið vel hjá okkur. Okkur tókst að verja og ávaxta, eiginfé okkar og fé viðskiptavina,“ segir Halla Tómasdóttir, stjórnarformaður Auðar Capital. Halla segir þó að það geti reynst áskorun að finna góða fjárfestingarkosti ef gjaldreyrismarkaðir opnast ekki aftur.

Auður Capital fékk starfsleyfi um mánaðamótin aprílmaí og hefur gengið mjög vel síðan þá. „Við sáum þá þegar að það voru mjög erfiðir tímar fram undan, bæði hér heima og erlendis, og vorum því mjög áhættuþvötuð. Við settum

HALLA TÓMASDÓTTIR

öryggi ofar ávöxtun,“ segir Halla.

„Við komum eignum okkar og viðskiptavina okkar í öruggt skjól, í ríkistryggða pappíra og gjaldeyri.“ Halla segir að Auður Capital hafi ekki verið með hlutabréf í fjármálafrýrtækjum, né keypt í verðbréfasjóðum, nema þeim sem voru „hundrað prósent öruggir“.

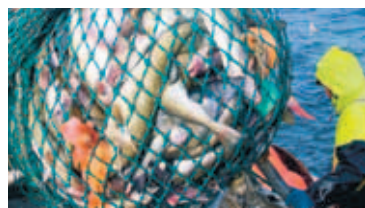
Halla segir að það góða sem geti komið út úr svona tímum sé að fólk verði meðvitadra um áhættu og leggi meiri áherslu á að skilja í hverju það er að fjárfesta, „en fólk hefur dálítið misst sjónar á því á undanförunum árum.“ - msh

Hafa ekki fengið gjaldeyri í tíu daga

Innan sjávarútvegsins hafa fyrirtæki fundað um þá stöðu sem upp er komin vegna þess að gjaldreyrir skilar sér ekki til landsins. Samkvæmt heimildum Markaðarins standa þó enn vonir til þess að úr rætist á næstu dögum og greiðslur taki að skila sér milli landa. Að öðrum kosti sé líklegt að leitað verði annarra leiða, svo sem með stofnun reikninga í erlendum bönkum sem greiðslur geti farið í gegnum.

„Það er allt stopp og menn horfa bara í gaupnir sér. Við höfum ekki fengið gjaldeyri í 10 daga núna,“ segir Ólafur Rögnvaldsson, framkvæmdastjóri Hraðfrystihússins Gunnvarar.

Í Vestmannaeyjum komst þó í gegn smágreiðsla. „Það dattu hér óvænt inn 20 milljón japönsk jen okkur til undrunar og ánægju,“ segir Sigurgeir Brynjar Kristgeirsson, framkvæmdastjóri Vinnslustöðvarinnar. Þá

upphæð segir hann fara beint í að borga af erlendum lánum sem séu að gjaldfalla á fyrirtækid. „Það skila sér hins vegar ekki allar greiðslur. Sumar vitum við ekkert hvar eru.“

Eiríkur Tómasson, forstjóri Þorbjarnar Fiskaness í Grindavík, segist ekki hafa fengið peninga til landsins síðan í síðustu viku, en þó sé vitað um „töluverðar upphæðir“ sem sendar hafi verið af stað. „Við erum bara að rekja þetta og koma á réttan stað í Seðlabankanum,“ segir hann og vonar að það styttest í að úr rætist. „Þangað til verða menn bara að anda rólega.“ - óká

Kurl komist til grafar í kreppunni

„Þetta ætti að vera þeim mun mikilvægara nú í kreppunni, því nú ættum við að nýta verðmæti n sem til staðar eru,“ segir Guðjón Helgi Ólafsson, eigandi Græna drekans, sem sérhæfir sig í skógarhöggi. Hann telur hægt að hafa mun meiri nýttar af innlendum skógum og að í landinu sé þegar til staðar ónýttur vélakostur til stórfellds skógarhöggs. Eftirspurn sé eftir innlendu trjákurli.

„Forsvarsmenn Járnblandiverksmiðjunnar á Grundartanga vilja kaupa allt að 10.000 rúmmetrum af trjákurli, frekar en að flytja það inn,“ segir Guðjón, og bendir á að af þessu hlytist mikill gjaldeyrisparnaður í ljósi þess að 10.000 kurl kostuðu fyrir gengisfallið 25 milljónir króna.

Þá standi dýr skógræktarvél, sérhönnuð fyrir íslenskar að-

GUÐJÓN HELGI ÓLAFSSON Guðjón er eigandi Græna drekans sem annast meðal annars landgræðslu. Í bakgrunni er gróðursetningavél. FRÉTTABLAÐIÐ/VILHELM

stæður, ónotuð. „Þegar vélin var keypt sagði skógræktin að það þyrfti að grísa að minnsta kosti 100 hektara á ári, en grísunin hefur verið innan við 10 hektarar.“

Guðjón segir grisjaða skóga betri til útivistar. „Og svo myndast líka verðmæti ef trjákurlið er framleitt hér. Það er ekki sníðugt að gera ekki neitt. Þá fara verðmæti til spillis.“ - msh

Eigum að reyna að halda þjóðfélagskerfinu óbreyttu

Jónas Fr. Jónsson, forstjóri Fjármálaeftirlitsins, segir auðvelt að vera vitur eftir á, en nú hafi fávörðri gengið yfir heimshagkerfið. Efnislega hafi engin ástæða verið til þess að takmarka starfsemi útibúa íslenskra banka erlendis. Ingimar Karl Helgason hittir hann að máli og fékk meðal annars að heyra þá skoðun Jónasar að læra eigi af reynslu annarra Norðurlandarákja.

Það er alltaf auðvelt að vera vitur eftir á," segir Jónas Fr. Jónsson forstjóri Fjármálaeftirlitsins.

Markaðurinn kom við hjá honum eftir hádegjöldi í gær.

EFNAHAGSLEGUR JARÐSKJÁLFTI

„Ég held að við höfum sinnt því hlutverki sem við höfum, að gæta að lögum og reglum. Við erum í raun og veru að sjá hreinar náttúruhamfarir, jarðskjálfta í efnahagskerfi heimsins. Við erum að sjá að bankar í löndum í kringum okkur, Bandaríkjunum, Bretlandi, Danmörku, Þýskalandi, hafa verið að ríða til falls. Þjóðir hafa verið að setja fram stóra björgunarpakka. Þjóðir hafa komið inn í banka. Helstu iðnríki heims eru að boða sérstakar aðgerðir í heiminum, fyrir fjármálakerfið. Þannig að ég held að það sem við erum að horfa á sé alþjóðlegt vandamál sem kemur upp. Þetta er vandamál sem við sjáum í öðrum löndum. Það sem er kannski munurinn fyrir okkur er sá að bankageirinn var orðinn stór hluti af landsframleiðslu. Hann var með mikla starfsemi erlendis og þurfti þar af leiðandi aðgengi að erlendri mynt í sinni lausafjárstyringu og þegar hamfarirnar urðu hvað mestar, núna upp úr miðjum september, þá hægt og bitandi lokaðist á og þornuðu lindir sem menn áttu hreinlega ekki von á að myndi gerast.“

ÁLAGSPRÓFIN RÉTT

Nú gerir Fjármálaeftirlitið álagspróf, seinast í sumar og allt virtist í lagi. Er ekkert að marka þessi próf?

„Álagsprófin eru ákveðin sviðsmynd sem sett er upp. Það álagspróf sem við höfum birt er að mæla áhrif tiltekinna áfalla á eiginfjárstöðu bankanna. Við getum sagt svona í einfaldri mynd, tapþol þeirra, og þá var miðað við uppgjör þeirra um mitt ár og þeir stóðust það ágætlega. Við bentum reyndar á að það kynni að vera ágætt að þeir myndu auka eigið fé sitt líka. Kjarninn er ekki sá að bankarnir hafi lent í þeim vandræðum að tapa miklu á fjárfestingum eða í starfseminni sinni, heldur að þeir verða fyrir barðinu á þessari lausafjárkrísi þegar hún verður hvað dýpst.“

LÖGGJAFINN EKKI OF SEINN

Í seinustu ársskýrslu embættisins var fjallað um íslenska starfsemi erlendis og hugmyndir um að stofna starfsstöð erlendis. Var þetta ekki of seint?

„Það held ég nú ekki. Við höfum verið að skoða það og líka stofnun svokallaðra samráðseftirlita með öðrum eftirlitum. En auðvitað voru þetta aðrir tímar og nú þurfum við að endurskoða þær áætlanir. Það er alveg ljóst að starfsemi íslensku fyrirtækjanna verður ekki jafn mikil erlendis. Þetta verður fyrst og fremst bundið við innlenda viðskiptabankastarfsemi.“

Þú ræddir einnig um að þið hefðu nýlega fengið auknar heimildir. Var löggjafinn of seinn að bregðast við breyttum aðstæðum?

„Það held ég ekki. Við vorum bæði að fá auknar heimildir og auknar fjárveitingar og mannskap. Það sem við sjáum eru í raun og veru afleiðingar af alþjóðlegri krísi. Auðvitað veit maður það aldrei og það er af-

FORSTJÓRI FJÁRMÁLAFTIRLITSINS Jónas Fr. Jónsson segir að horfa eigi til annarra norræna ríkja sem einnig hafa gengið í gegnum fjármálakreppu, og tókst að halda þjóðfélagskerfi sínu óbreyttu. „Það verðum við að reyna að gera líka.“

skaplega erfitt að útiloka nokkuð, eða segja hvað hefði getað orðið. En ég held að það sé ekki rétt að tyna sér í slíku. Auðvitað getur maður sagt eftir á að auknar heimildir til inngripa hefðu kannski hjálpað, en það er ómöglegt að segja. Hins vegar er alveg ljóst og um það er mikil alþjóðleg umræða, að það þarf að endurskoða ýmsar reglur varðandi alþjóðlega fjármálakerfið. Þetta er þessi sama alþjóðlega nálgun sem við erum að sjá.“

BANKARNIR MÁTTU VINNA HRAÐAR

Fávörðri segir þú, en voru ekki óveðursskýin byrjuð að hrannast upp við sjóndeildarhring fyrir fjórtán mánuðum. Hefðu bankarnir ekki átt að sjá þetta fyrir, vitandi að bakland gagnvart seðlabanka hér er ekki það sama og búast má við annars staðar?

„Auðvitað hvílir ábyrgðin á rekstri einstakra fyrirtækja alltaf á stjórnendum þeirra. Og ég held að þeir hafi verið að vinna vinnuna sína og í sjálfu sér gert það alveg ágætlega. En eins og ég segi, þegar ríður yfir þig svona fávörðri er fátt um varnir. Það sem kannski helst hefði verið að og við kölluðum eftir opinberlega, var að þeir minnkuðu efnahagsreikninginn sinn og seldu eignir. Það hefði mátt vinna hraðar.“

Nú hafið þið með höndum, eða höfðu, beina eftirlitsskyldu með starfsemi útibúa íslenskra banka erlendis. Um mitt síðasta ár voru innlán í bönkunum þar orðin helmingur allra innlána, komin yfir þúsund milljarða króna. Kviknuðu engin viðvörðunarljós hjá ykkur?

„Þú sérð líka hvað ég sagði þá í ræðu, að innlánun fylgir líka áhætta, þau geta runnið jafn hratt út og þau koma inn. Og eins og hefur komið fram þá unnum við í því frá því snemma á þessu ári, að fá útibúi Landsbankans breytt yfir í dótturfélag, en það var ekki komin niðurstaða í það mál, því miður, þegar þetta ástand dundi

yfir.“

Hvernig hefur eftirlitsskyldunni verið háttað gagnvart dótturfélagum og útibúum erlendis?

„Dótturfélag eru undir eftirliti annars staðar. Útibú eru undir heimaríkiseftirliti, nema hvað varðar lausafjánhættu í útibúinu, hún er hjá gistiríkinu. Það sem við höfum gert er að safna upplýsingum. Við höfum líka farið í vettvangsheimsókn í útibú erlendis. Hingað til hefur hins vegar starfsemi í útibúum erlendis verið takmörkuð.“

Hefur Fjármálaeftirlitið kortlagt notkun Icesave-reikninga?

„Ég get ekki beinlínis farið út í það. Þetta er náttúrulega ein tegund fjármögnunar hjá bankanum, þannig að þetta hefur farið í almennt rekstur hjá bankanum.“

ENGIN ÁSTÆÐA VAR TIL AÐ LOKA ICESAVE

Er ódýrara og fljótlegra að stofna útibú heldur en dótturfélag erlendis? Skýrir það hvers vegna Icesave var í útibú? Er sjálfgefið að íslenskur banki fái að stofna útibú erlendis? Var þetta Icesave ef til vill bara til reynslu?

„Sú ákvörðun hvort fjármálaeftirtækis sem starfar á Evrópska efnahagssvæðinu byggist stofna útibú eða dótturfélag í öðru landi, er viðskiptaleg ákvörðun sem stjórnendur fjármálaeftirtækis taka ákvörðun um. Fjármálaeftirtækis hafa því frelsi til að velja hvaða form þau hyggjast stunda starfsemi sína í. Það er því rétt að beina spurningum þínum um viðskiptalegar ákvarðanir til stjórnenda Landsbanka Íslands hf.“

Í fjórðu málsgrein 36. greinar laga um fjármálaeftirtækis nr. 161 frá 2002, kemur fram að Fjármálaeftirlitið getur bannað stofnun útibús samkvæmt fyrstu málsgrein greinarinnar ef það hefur réttmæta ástæða til að ætla að stjórnun og fjárhagsstaða hlutadeigandi fjármálaeftirtækis sé ekki nægilega traust. Heimild til að banna stofnun útibús getur

því aðeins komið til ef Fjármálaeftirlitið hefur réttmæta ástæða til að ætla að stjórnun eða fjárhagsstaða fjármálaeftirtækis í heild sinni sé ekki traust er tilkynning um opnun útibús berst eftirlitinu.

Ef Fjármálaeftirlitið hefur réttmæta ástæða til að ætla að stjórnun og fjárhagsstaða sé ekki traust kemur mögulega til afturköllunar á starfsleyfi fjármálaeftirtækisins í heild sinni eða hluta með vísan til 9. greinar laganna um afturköllun starfsleyfis. Eftir að útibú hefur tekið til starfa hefur Fjármálaeftirlitið ekki lagaleg úræði til að breyta starfsemi nema í samráði við viðeigandi fjármálaeftirtækis og yfirvöld í viðkomandi ríki. Ekkert kom fram sem veitti Fjármálaeftirlitinu ástæðu til að afturkalla starfsleyfi Landsbankans. Eins og fram kemur hér að ofan hafa fjármálaeftirtækis frjálssar hendur um það hvernig þau vilja haga erlendri starfsemi sinni, það er hvort þau vilja hafa starfsemi í útibú eða dótturfélagi, á grundvelli samevrópskrar löggjafar.“

MIKIL VINNA

Jónas segir að lokum að efnahagsskjálftinn skilji eftir mikið tjón sem fólk þurfi að vinna úr saman. Hann ber lof á samstarfsfólk sitt í Fjármálaeftirlitinu og aðra sem lagt hafa hönd á plóginn. Hann bætir loks við: „Við megum ekki gleyma því að aðrar þjóðir eru að ganga í gegnum svipaða erfiðleika. Og aðrar þjóðir hafa líka gengið í gegnum erfiðleika. Það er kannski skemmst að minnst annarra Norðurlanda. Þau fóru í gegnum mjög erfiða fjármálakrísu í upphafi tíunda áratugarins og þau náðu með samstilltu átaki að koma sér út úr henni og halda í raun og veru sínu þjóðfélagskerfi óbreyttu. Og það er auðvitað það sem ég held að við eigum að líta til sem fyrirmyndar og horfa á það að þetta tókst þeim og það verðum við að reyna að gera líka.“

Hæðarstillanleg skrifborð

Verð frá kr. 60.600 (handknúin) og kr. 82.200 (rafmagnsknúin)

kr. 77.900

Hirzlan

Smiðsbúð 6 210 Garðabæ Sími 564 5040

www.hirzlan.is

Er kauphallarhruninu lokið?

Leita þarf allt aftur til síðustu heimskreppu til að finna jafnmiklar lækkunir á hlutabréfaverði og síðustu misseri. Hækkun mánudagsins hefur vakið vonir um að botninum sé náð. Magnús Sveinn Helgason kynnti sér málið.

Sú hækkun sem varð á hlutabréfaverði í kauphöllum um allan heim á mánudag hefur vakið upp vonir um að „botninum sé náð“ og að kauphallarhrun síðasta árs hafi loks stöðvast. Það er þó enn langt í land með að tap síðustu viku hafi verið unnið upp, enda var verðlækkun vikunnar hin versta í 133 ára sögu Dow Jones-hlutabréfaverðisíttölunnar bandarísku.

Hækkun mánudagsins upp á 11 prósent eða 936 punkta var sömu leiðis söguleg – því hér var á ferð mesta eins dags hækkun í sögu vísitalunnar.

Fjölmíðlar hafa stundum verið gagnrýndir fyrir að eyða of miklu púðri í að tala um hlutabréfaverð og hreyfingar á kauphöllum, því þótt margir eigi hlutabréf eða bréf í hlutabréfasjóðum, er fæst fólk með beinum hætti þátttakendur í kauphallarviðskiptum, og á erfitt með að sjá hvernig sveiflur á kauphallarvísitölum í öðrum löndum snertir daglegt líf þess.

Hrun hlutabréfaverðs síðasta

EIGINFJÁRBRUNI

Lækkun frá 31. okt. 2007	
Bandaríkin	6.948.193.505.420
Kína	1.765.572.720.000
Bretland	1.717.109.258.980
Japan	1.541.112.432.050
Hong Kong	1.466.095.000.000
Frakkland	1.313.740.515.880
Þýskaland	937.304.857.840
Kanada	767.878.449.230
Brasilía	745.596.332.200
Samtals	25.924.624.000.000

*Allar tölur eru í Bandaríkjadöllum

ár er þó sögulegt og ein birtingarmynd þeirrar fjármálakreppu sem nú stendur yfir. Samkvæmt áætlun Bloomberg-fréttastofunnar hefur lækkun hlutabréfaverðs orðið til þess að nærri 26 billjónir dollara, eða 26 þúsund milljarðar, hafa þurrkast út í stærstu kauphöllum heims. En hvað varð um þessi verðmæti? Varla gufuðu þau upp?

HVAÐ VERÐUR UM VERÐMÆTIN?

„Fjármálaeignir eru ávísanir á verðmæti, þær eru ekki verðmætin sjálf, og atburðir síðustu mánaða hafa sýnt að margar þessar ávísanir voru í reynd innstæðulausar,“ segir Gylfi Magnússon, dósent í hagfræði við Háskóla Íslands. „Hlutabréf eru ávísanir á framtíðartekjur fyrirtækja og þær voru augljóslega ofmetnar.“

Gylfi segir að eignaverð hafi verið orðið allt of hátt, það hafi haft öll einkenni blöðru „en henni hafi verið haldið uppi með gríðarlegu lánsfé“. Hrun eignaverðs og hin alþjóðlega lánsfjárekreppa séu því nátengd. Gylfi bendir einnig á að afleiðingarnar geti verið mjög alvarlegar. „Það er ljóst að hrun eins og þetta hefur víðtækar afleiðingar fyrir fyrirtæki, fjármálastofnanir og lífeyrissjóði. Lægra hlutabréfaverð gerir fyrirtækjum líka erfiðara að afla nýs fjármagns. Það dregur úr neyslu, og ákveðin hætta myndast á neikvæðri víxlverkun.“

SAMBÆRILEGT VIÐ KREPPUNA?

Leita þarf allt aftur til síðustu heimskreppu til að finna sambærilegar lækkunir og orðið hafa

síðasta árið, því lækkunir síðasta árs hafa verið meiri og hraðari en í öðrum „bjarnarmörkuðum“ eftir seinna stríð. Gylfi bendir einnig á að Bandaríkin gangi nú í gegnum fyrstu raunverulegu fjármálakreppuna síðan á fjórða áratugnum.

Það hefur vakið athygli að á síðustu vikum virðist markaðurinn hafa aðeins haft eina stefnu, niður. Samþykkt Bandaríkjaþings á 700 milljarða dollara björgunarpakka stjórnvalda hafði engin áhrif.

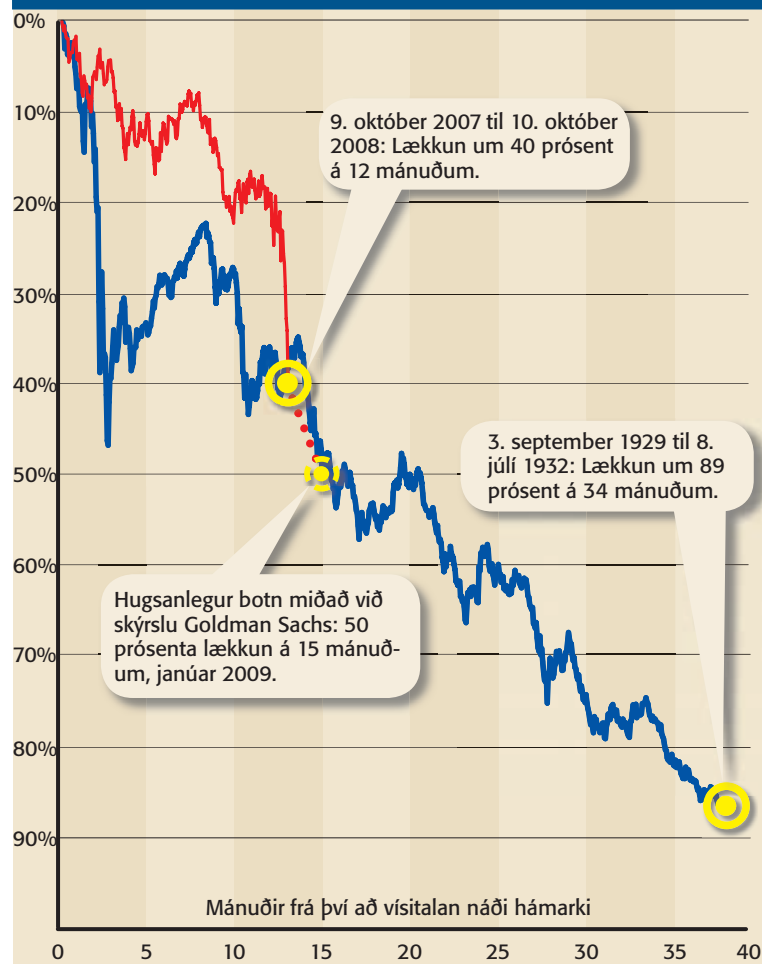
Þessar lækkunir eru til marks um að markaðir hafi efast um að björgunaraðgerðir ríkisstjórnarinnar gætu leyst bankakreppuna og afstýrt því að hún breyttist í raunverulega heimskreppu. Þegar haft er í huga að þær eru hinar langstærstu í sögu Bandaríkjanna, meira en tvöfalt stærri en „New Deal“-aðgerðir Roosevelt, má vera ljóst hversu alvarlegt ástandið er.

Margir hafa einnig bent á að aðgerðir stjórnvalda vestanhafs geti lítið gert til að breyta grundvallarorsökum vandræðanna, sem er lækkun fasteignaverðs, né geri þær neitt til að styðja aðrar greinar efnahagslífsins en fjármálafyrirtækin.

HVAR ER BOTNINN?

Í skýrslu sem greiningardeild Goldman Sachs sendi frá sér í síðustu viku er bent á að bandarískir hlutabréfamarkaðir nái að jafnaði botni á 12-14 mánuðum eftir að lækkunir hefjast, en nú er einmitt rúmt ár síðan þeir náðu hámarki, því 9. október 2007 náði

HLUTFALLSLEG LÆKKUN DOW-JONES FRÁ HÁPUNKTI AÐ BOTNI

Dow Jones-vísitalan hámarki, 14.164. Goldman Sachs telur þó að verð eigi enn eftir að lækka um 10 til 20 prósent, og nái ekki botni fyrr en eftir þrjú til sex mánuði. Það er líklega ákveðin vísbending um hvað markaðir óttast að greiningardeild Goldman Sachs sér ástæðu til að svara spurningunni hvort búast megi við því að núverandi „bjarnarmarkaður“ sé sambærilegur við þann sem hófst haustið 1929.

Þessi spurning byrjaði fyrst að heyrast í vor, og hefur orðið æ

áleitnari eftir því sem ástandið hefur versnað. Svo virðist þó sem flestir séu sammála um að svarið sé afdráttarlaust neitandi, enda hafi stjórnvöld og seðlabankar ekki setið með hendur í skauti nú líkt og í heimskreppunni, eða eins og Brad DeLong, prófessor í hagfræði við Berkeley, hefur orðað það: „Bernanke og Paulson hafa lagt alla áherslu á að endurtaka ekki þau mistök sem gerð voru 1929. [...] Þeir virðast vilja gera alveg splunkuný og frumleg mistök.“

Hvernig gat þetta gerst?

Já, hvernig gat það gerst að bankarnir þrír fóru allir á hliðina á örfáum dögum? Bankarnir voru glæsileg fyrirtæki, höfðu framúrskarandi starfsfólk og skiluðu hundruðum milljarða króna tekjum inn í íslenskt samfélag. Bankarnir gengust nýlega undir álagspróf Fjármálaeftirlitsins sem gaf til kynna trausta eiginfjárstöðu þeirra allra. Á mælikvarða eiginfjárlutfalls, ávöxtunar eigin fjár og kostnaðarhlutfalls stöðust bankarnir þrír samanburð við aðra norræna banka. Þessi fyrirtæki sem veittu þúsundum Íslendinga góð störf og lögðu með skattgæðslum vænan skerf til velferðarsamfélagsins heyrna nú öll sögunni til. Af hverju?

PÓLÍTIÐ AÐGERÐ Í EÐLI SÍNU

Atburðarás undanfarinna daga hefur verið hröð og margt er óljóst um framvinduna, ekki síst það sem kann að hafa gerst að tjaldabaki. Samt má draga saman nokkra atburði sem virðast standa í rökrænu samhengi hver við annan til að freista þess að skilja hvað gerðist.

Um miðjan september varð bandaríski fjárfestingarbankinn Lehman Brothers gjaldþrota án þess að bandarísk stjórnvöld kæmu til hjálpar. Gjaldþrotið olli því að lánaviðskipti milli banka stöðvuðust nánast með öllu og gerði bönkum á borð við Glitni torvelt að mæta skorti á

lánsfé. Fimmtudaginn 26. september leita forráðamenn Glitnis eftir því við Seðlabankann að hann láni bankanum 600 milljónir evra vegna þess að fyrirheit þýska banka um endurfjármögnun hafði brostið. Af hálfu Seðlabankans var neitað að verða við lánsbeiðni Glitnis, jafnvel þótt boðin væru að veði skuldbréf á borð við norsk húsnæðislán í háum gæðaflokki. Á sunnudegi var forráðamönnum Glitnis tilkynnt að ríkissjóður með atbeina Seðlabankans myndi leysa til sín 75 prósent hlut í Glitni gegn framlagi á umræddum 600 milljónum evra. Fram hefur komið að hagfræðisvið Seðlabankans lagði ekki faglegt mat á ákvörðunina sem hlýtur því að teljast pólitísk í eðli sínu. Forráðamenn bankanna þriggja munu hafa gengið maður undir manns hönd og varað við afleiðingum þeirrar ákvörðunar sem þarna var tekin.

BREYTT STAÐA Á ÞRIÐJUDAGSKVÖLDI

Áhrifin erlendis létu ekki á sér standa. Standard & Poor's lækkaði umsvifalaust lánshæfiseinkunn ríkissjóðs með vísan til þess að hann hefði axlað fjárhagslegar skuldbindingar Glitnis. Lánshæfiseinkunnir bankanna fóru sömu leið og önnur matsfyrirtæki fylgdu á eftir.

Lækkað lánshæfismat ríkissjóðs felldi í verði ríkisskuld-

bréf sem Landsbankinn hafði lagt að veði fyrir lánveitingu hjá Evrópska seðlabankanum sem gaf út veðkall og krafðist frekari trygginga föstudaginn 3. október. Um helgina sem í hönd fór stóðu samfelld fundahöld í ráðherrabústað. Niðurstaðan var sú að staða Landsbankans og Glitnis væri orðin óviðráðanleg og á mánudeginum tilkynnti forsætisráðherra í ávarpi til þjóðarinnar um setningu neyðarlaga. Á grundvelli þeirra voru Glitnir og Landsbankinn í reynd teknir til þrotaskipta og þeim skipaðar skilaneindir.

Enn voru ekki öll sund lokað gagnvart Kaupþingi. Sú staða breyttist að kvöldi þriðjudagsins 7. október þegar bankastjóri Seðlabankans lét í viðtali falla ummæli sem Richard Portes, prófessor við London Business School, segir hafa verið tilkúð svo að að ríkissjóður myndi ekki efna skuldbindingar sínar gagnvart breskum sparifjáreigendum. Auk þess var ítrekað tekið fram að fyrirgreiðsla Seðlabankans við Kaupþing væri til mjög skamms tíma og þannig gefið til kynna að bankinn stæði afar tæpt. Daginn eftir lækkaði Moody's lánshæfiseinkunn ríkissjóðs um þrjú þrep, heilan flokk.

STUNDAGLASIÐ TÆMT

Enginn þarf að fara í grafgötur um að ógætileg ummæli ís-

Ólafur Ísleifsson

Enginn þarf að fara í grafgötur um að ógætileg ummæli íslenskra ráðamanna um vanefndir lánaskuldbindinga rötuðu beina leið til Lundúna á örskotsstund. Í skjóli þessara ummæla hóf breska ríkisstjórnin leiftursókn gegn íslenskum bönkum með beitingu hryðjuverkalaga í fruntalegustu árás sem breska heimsveldið hefur gert á hagsmunum sjálfstæðrar þjóðar á friðartímum.

Íslenskra ráðamanna um vanefndir lánaskuldbindinga rötuðu beina leið til Lundúna á örskotsstund. Í skjóli þessara ummæla hóf breska ríkisstjórnin leiftursókn gegn íslenskum bönkum með beitingu hryðjuverkalaga í fruntalegustu árás sem breska heimsveldið hefur gert á

hagsmunum sjálfstæðrar þjóðar á friðartímum. Forsætisráðherra Breta, sem stendur höllum fæti heima fyrir, skirrtist ekki við að ráðast að bresku dótturfélaga Kaupþings undir því yfirskini að í því fælist vörn fyrir breska sparifjáreigendum. Þessi rás atburða leiddi til þess að örlög Kaupþings voru ráðin.

Ætla má að beint tjón Íslendinga af þeim viðburðum sem hér hafa verið raktir hlappi á þúsundum milljarða króna. Verðmæti hlutafjár bankanna nam um 800 milljörðum króna. Þar liggur þó aðeins hluti tjónsins því mest er það í glataðri verðmætasköpun bankanna á komandi tímum. Tjónið er því naumast minna en 10 milljónir króna á hvern Íslending, sennilega miklu meira.

Þurfti þetta að fara svona? Því verður ekki svarað með vissu. En líkindi má telja til þess að önnur afgreiðsla á máli Glitnis hefði gefið bönkunum svigrúm til að mæta lausafjárþurrðinni, hugsanlega nógu lengi til að komast í það skjól sem vænta má af samræmdum alþjóðlegum aðgerðum til stuðnings fjármálakerfinu. Kannski var þetta spurning um tvær eða þrjár vikur. Við því fæst ekki svar héðan af. Afgreiðslan á erindi Glitnis tæmdi stundaglasíð.

Höfundur er hagfræðingur og kennari við viðskiptadeild Háskólans í Reykjavík. Millifyrirsagnir eru bladsins.

MARKAÐURINN

Sögurnar... tölurnar... fólkíð...

Ómarkviss reiði yfir ógöngum þeim sem þjóðin hefur ratað í er lítt gagnleg. Yfirveguð gagnrýni er farsælli.

Til að læra þarf að upplýsa um mistök

Óli Kristján Ármannsson

Göfugt er að fyrirgefa og þá er iðrunin ekki síður mikilvæg þegar fólk hefur farið út af sporinu og rangar ákvarðanir verið teknar. Mikilvægt er hins vegar, áður en til slíkra uppgjöra kemur, að fyrir liggi hvað er verið að fyrirgefa eða hvers sé iðrast.

Í þeim ógöngum sem þjóðin hefur ratað í með fjármálakerfi sitt hefur síðustu daga stundum verið haft á orði að nú sé ekki rétti tíminn til að leita sökudólgna. Nú sé tími aðgerða og viðbragða til að forða meiri skaða. Til lítils er að segja þetta fólk sem horfir upp á sína nánustu eða er sjálft að missa vinnuna, eða býr við nagandi óvissu um ævisparnaðinn. Fólk vill vita hvernig hlutir gátu farið svo aflaga og það vill draga einhvern til ábyrgðar.

Þá er leitinn að sökudólgi hluti af viðleitninni til að læra af reynslunni og af henni verður ekki dreginn mikill lærdómur nema upplýst verði hvar hlutir fóru aflaga. Reiði yfir því sem aflaga fór er eðlileg tilfinning og getur verið hluti af ákveðnu bataferli, jafnvel drifkraftur til aðgerða. Gæta þarf samt að því að hún verði ekki niðurrifsafli beint að ósekju á einstaklinga, eða í röngu hlutfalli við þá sök sem viðkomandi kann að bera. Gildir þá einu hvort þar er um að ræða „útrásarvikinga“ eða embættis- og stjórnámalenn.

Tilfellið er að það er tiltölulega auðvelt að vera vitur eftir á. Útrásarvikingarnir sem byggðu upp öflugna banka og fyrirtæki í útlöndum hefðu átt að fara varlegar úr því að á brast heimsfjármálakreppa. Umfang hennar sá bara enginn fyrir. Ekki heldur stjórnendur risastórra útlendra banka sem farið hafa á hausinn, eða ríkisstjórnir annars staðar á Vesturlöndum sem nú veita milljörðum í tugþúsundatali inn í fjármálakerfi landa sinna í von um að snúa megi við þróuninni og forða enn alvarlegri hamförum fyrir heimshagkerfið.

Hér heima höfum við hins vegar búið og búum enn við brotalamir sem gerðu lausafjarkreppu heimsins enn þungbærari. Gjaldmiðillinn er lítill og brothættur og látið hafði verið hjá líða að byggja upp það bakland sem þörf var á fyrir fjármálastarfsseminna sem þjóðin þó var svo stolt af og átti að vera einn af helstu tekjustofnum hennar til framtíðar.

Þá hlýtur að vera eitthvað bogið við regluverk sem heimilar einkafyrirtæki að setja smáþjóð í ábyrgð fyrir svo umfangsmikilli starfsemi í útlöndum að komið geti alvarlega niður á þjóðarhag, líkt og raunin virðist hafa verið með innlánaðarstarfsemi Landsbankans í Bretlandi og Hollandi. Hafi verið farið fram úr heimildum eða eftirlitsstofnanir, hvort heldur það er hér heima eða erlendis, sofið á verðinum þarf það líka að koma upp á yfirborðið, um leið og regluverkið sjálft kemur til endurskoðunar. Þá þarf líka að horfast í augu við ábyrgð ráðamanna þegar kemur að yfirlýsingum sem ýtt hafa getað undir vandann, já eða skorti á yfirlýsingum, líkt og þegar heill dagur var látinn líða án þess að svara yfirlýsingum breskra stjórnvalda um að Íslendingar ætluðu ekki að standa við skuldbindingar sínar varðandi innstæðueigendur í útlöndum. Fara þarf ofan í saumana á peningamálastefnunni og því hvernig Seðlabankinn stóð að því að tryggja hér (já, eða ekki) fjármálastöðugleika.

Eftir stendur að regluverk það sem við búum hér við er það sama og er í gildi á Evrópska efnahagssvæðinu og ekki er vitað betur en að fyrirtæki landsins hafi starfað innan þess ramma sem þeim er settur. Nú ríður á að horfast í augu við mistök og taka um leið stefnuna til nýrrar framtíðar. Og þá þarf að koma til verka fólk sem líklegt þykir til að koma í veg fyrir að sagan endurtaki sig.

bjorn.ingi@markadurinn.is | holmfridur@markadurinn.is | ingimar@markadurinn.is | jonab@markadurinn.is | msh@markadurinn.is | olkr@markadurinn.is | sindri@markadurinn.is

Frelsi, val og greiðslumiðlun

ORÐ Í BELG

Agnar
Hansson
forstjóri Icebank

Það sem ég vil benda á er að við eigum valkost. Við eigum banka sem enn stendur uppi án þess að hafa fallið á greiðslu eða skuldbindingum gagnvart erlendum bönkum og öðrum lánardrottnum. Við eigum banka sem enn getur framkvæmt millifærslur frá einum banka til annars úti í hinum stóra heimi og stundað virka gjaldeyrismiðlun fyrir íslenskar stofnanir, fyrirtæki og heimili.

Icebank (Sparisjóðabanki Íslands) sem stofnaður var í október 1986 hefur frá ársbyrjun 1990 séð um alla erlenda lántöku og greiðslumiðlun sparisjóðanna í landinu. Á þessum tæplega tuttugu árum hefur bankinn byggt upp mjög öfluga og hagkvæma einingu og hjá bankanum starfar fólk með mikla reynslu og þekkingu á þessu sviði.

NAUÐSYNLEG LÍFLÍNA

Allar erlendar greiðslur til og frá landinu fara um SWIFT-gátt bankans (LSICISRE) og hefur hann byggt upp og viðhaldið þéttari neti erlendra tengslabanka um alla Evrópu, í Austur-Asíu og í Bandaríkjunum. Þessi greiðslumiðlun hefur lengst af verið kjarninn í starfsemi bankans og eru allir gjaldkerar sparisjóð-

anna og netbanki þeirra tengdir beint við öflugt bakvinnslukerfi bankans. Þessi búnaður gæti með hægu móti afkastað miklu meira færslumagni með litlum fyrirvara og tiltölulega lítilli aukningu mannafla.

Með því að tryggja verði að bankinn og sparisjóðirnir geti staðið við allar skuldbindingar sínar gagnvart erlendum aðilum gæti bankinn orðið sú „líflína“ sem nauðsynleg er fyrir íslenska bankakerfið eftir þann erfiða uppskurð sem nú er gerður á því. Þannig yrði haldið opnum greiðslumiðlunarleiðum um víða veröld án þess að hætta sé á tjóni vegna tafa eða annarra hindrana sem ella geta orðið meðan óljóst er um afdrif erlendra skuldbindinga viðskiptabankanna þriggja. Í fyrstu atrennu er nauðsynlegt fyrir bankann að eignast erlendan gjaldeyri sem hann er reiðubúinn að kaupa gegn staðgreiðslu.

Auk framangreinds skal hér fullyrt að bankinn hefur innan sinna vébanda öflugustu og reynslumestu ábyrgðardeild (trade finance) íslenska bankakerfisins í heild og hefur hún annast þjónustu í áraradír við öll helstu útflutningsfyrirtæki landsins alveg óháð viðskiptum þeirra við sparisjóði.

Reynum nú að hemja mátt eyðileggingarinnar.

Deyr fé,
deyja frændur,
deyr sjálfur ið sama.
En orðstír
deyr aldregi
hveim er sér góðan getur.

HAMFARIR VIÐ BANKA Verkamaður virðir fyrir sér hvernig umhofs er við JP Morgan Chase Turninn í Houston í Texas í Bandaríkjunum eftir að fellibylur fór þar yfir í byrjun síðasta mánaðar. Segja má að ofsaveður hafi áfram ríkt á fjármálamárknaði síðan þá þótt í óeiginlegri merkingu sé.

NORDICPHOTOS/AFP

ORÐSKÝRINGIN

Innherjaviðskipti

Innherji er hver sá sem býr yfir eða hefur aðgang að trúnaðarupplýsingum vegna eignaraðildar, aðildar að stjórn, rekstri eða eftirliti eða vegna annarra starfa á vegum útgefanda verðbréfa sem skráð hafa verið í kauphöll eða á skipulegum tilbodsmarkaði.

Þá getur líka sá talist innherji sem hefur fengið vitneskju um trúnaðarupplýsingar og hafi viðkomandi vitað eða mátt vita hvers eðlis upplýsingarnar voru. Ef innherji á viðskipti með hlutabréf félagsins, kallast það innherjaviðskipti. Slík viðskipti eru ólögleg ef þau eru byggð á trúnaðarupplýsingum, það er upplýsingum sem ekki hafa verið tilkynntar með opinberum og viðurkenndum hætti á verðbréfamárknaði.

um. Ólögleg innherjaviðskipti heita á lagamáli innherjasvik.

„Reglulega heyrast fréttir af ólöglegum innherjaviðskiptum víða um heim og má nefna viðskipti stjórnenda í fyrirtæki sem er komið í slæma rekstrarstöðu og stefnir í gjaldþrot en fjárfestar og hlutafjäreigendur vita ekki af þeim vanda. Þar geta stjórnendur selt sín bréf og hvatt vini og kunningja til að gera slíkt hið sama. Svo þegar þær upplýsingar um stöðu mála berast aðilum á markaði getur hlutabréfaverð félagsins hrunið og fjárfestar í félaginu tapað eign sinni,“ segir í fjármálahugtakaskýringum á vef MP fjárfestingarbanka.

ÚTGÁFUFLAG: 365 – prentmiðlar RITSTJÓRNAR: Björn Ingi Hrafnsson og Óli Kr. Ármannsson RITSTJÓRN: Hólmfríður Helga Sigurðardóttir, Ingimar Karl Helgason, Jón Aðalsteinn Bergsveinsson, Magnús Sveinn Helgason, Sindri Sindrason AUGLÝSINGASTJÓRN: Jón Laufdal RITSTJÓRN OG AUGLÝSINGAR: Skaftahlíð 24, 105 Reykjavík AÐALSíMI: 512 5000 SíMBRÉF: 512 5301 NETFÖNG: ritstjorn@markadurinn.is og auglisingar@markadurinn.is VEFFANG: vísir.is UMBROT: 365 – prentmiðlar PRENTVINNSLA: Ísafoldarprentsmiðja ehf. DREIFING: Pósthúsið ehf. dreifing@posthusid.is Markaðinum er dreift ókeypis með Fréttablaðinu á heimili á höfuðborgarsvæðinu, Suðurnesjum og Akureyri. Einnig er hægt að fá blaðið í völdum verslunum á landsbyggðinni. Markaðurinn áskilur sér rétt til að birta allt efni blaðsins í stafrennu formi og í gagnaböngum án endurgjalds.

**LITA LASERPRENTARI
SKANNI OG LJÓSRITUN
FAXTÆKI**

SAMSUNG
SAMSUNG
CLX-3160FN

ÖFLUGT & FALLEGT FJÖLNOTATÆKI

LITA LASERPRENTARI: Prenthraði: 16 í sv/hv og 4 í lit · Upplausn: 2400 X 600
SKANNI OG LJÓSRITUN: Upplausn: 600 X 1200 (max 4800 X 4800) · Scan to USB and Scan to e-mail
FAXTÆKI: Leshraði: 3 sek pr/bls · Númeraminni: 30 beint, 240 í skammvelli · Minni: 4 MB
ALMENN: Pappirsbakki inn/út: 150/100 blöð · Minni: 128 MB
TENNGING: USB 2.0, Ethernet 10/100BaseTX

ORMSSON **TILBOÐSVERÐ**
NÚ: **69.900,-**
ÁÐUR: **89.900,-**

SKRIFSTOFUVÖRUR · SÍÐUMÚLA 9 · SÍMI 530 2800

VÍSIR.IS

LANGVIRKASTI FRÉTTAMIÐILL LANDSINS

Vísir er langvirkasti vef-fréttamiðill landsins og flytur landsmönnum
35% fleiri fréttir en mbl.is

Vísir gefur landsmönnum tækifæri á að fylgjast með og stendur fréttavaktina fyrir þig. Hraði fréttu og upplýsinga er allt sem skiptir máli í nútíma samfélagi !

VÍSIR.IS
...ég sá það á visir.is

* Skv. vefmælingu Creditinfo Ísland sem framkvæmd var 16-30.september 2008
birtust á tímabilinu 1557 fréttir á vef visir.is á meðan 1155 fréttir birtust á vef mbl.is

BANKA HÓLFID

Davíð á hliðarlínunni

Davíð Oddsson, seðlabankastjóri og formaður bankaráðs Seðlabankans, fór mikinn í Kastljósinu á þriðjudag í síðustu viku og talaði, að margra mati, á þann hátt sem kollegar hans í öðrum löndum láta sig ekki einu sinni dreyma um. Ræddi hann þar vítt og breitt um yfirtöku ríkisins á Glitni og Landsbankanum. Tveimur dögum síðar gengu svo fulltrúar skilanevndar inn í Kaupþing og tóku þar við stjórninni. Ósagt skal látið hvað hefði gerst hefði bankastjórinn ekki farið í viðtalið. Samkvæmt heimildum Markaðarins átti Þorsteinn Már Vilhelmsson, fyrrverandi stjórnarformaður Glitnis, að fara í Kastljósið. Hann dró í land á síðustu metrunum og var því brugðið á það ráð að hringja í Davíð, sem var geim.

Þögnin ein

Dögum saman hefur Markaðurinn leitað eftir viðtali eða viðbrögðum fyrrverandi eigenda Landsbankans við þeirri stöðu sem komin er upp vegna Icesave-innlánsreikninganna. Björgólfur félagar vilja ekki tjá sig, ekki heldur Kjartan Gunnarsson, en hann var varaformaður bankaráðs og Björgólfur Guðmundsson formaður. Forkólfar annarra banka hafa komið fram í fjölmiðlum en frá Björgólfi og Kjartani kemur þögnin ein.

Úr sandkassa í lífið

Í ljósi umbreytinga á íslensku fjármálagjöf verður háskóla- og pólitísk svölutið forvitnileg, sérstaklega listi Vöku. Árið 1988 settist Lárentínus Kristjánsson, hæstaréttarlögmaður sem situr í skilanevnd Landsbankans, í formannsstól Vöku. Varaformaður á sama tíma var Jónas Fr. Jónsson, nú forstjóri Fjármálaeftirlitsins. Jónas var jafnframt formaður Stúdentaráðs ári síðar. Oddviti Vöku í Stúdentaráðinu ári síðar var Sigurjón Þ. Arnason, sem stóð upp úr bankastjórastól Landsbankans í síðustu viku eftir að skilanevnd þeirra Lárentínusar og Jónasar tók stjórnina yfir. Úr því út í þetta er farið þá varð Hreiðar Már Sigurðsson, forstjóri Kaupþings, svo gjaldkeri Vöku árið 1991. En hver segir svo að háskóla- og pólitíkin endurspeglu ekki lífið?

175 er gengisvísitalan sem Seðlabanki Íslands gafst upp á að festa krónuna í um miðja síðustu viku.

8,4 milljarðar króna er upphæðin sem Exista fékk fyrir hlut sinn í Bakkavör fyrir helgi. Exista átti 39,6 prósent í félaginu.

68 prósent er tekjuaukning Icelandair Group á milli ára samkvæmt óendurskoðuðu átta mánaða uppgjöri sem birt var um helgina.

Borgartún 36

Bakvið Hótel Cabin

sími: 588 9747

Tilboð á umfelgun

fólksbíll kr **5.490,-** jeppingur kr **6.490,-**

Verðtilboð fyrir eldri borgara

Fólksbíll kr **4.890,-**

Jeppingur kr **5.890,-**

GERIÐ VERÐSAMANBURÐ
Sama verð fyrir ál- og stálfelgur

VDO

Opið virka daga kl. 8.00 - 18.00 og laugardaga kl. 10.00 - 14.00

BORGARTÚNI 36 - S:588-9747 - WWW.VDO.IS - verslun@vdo.is

Hvers vegna PwC?

*connectedthinking

Þekkingarfyrtæki í fremstu röð á Íslandi og leiðandi á alþjóðavettvangi.

● Endurskoðun ● Fyrirtækjaráðgjöf ● Skatta- og lögfræðiráðgjöf

Reykjavík - Akureyri - Húsavík - Selfoss - Reykjanesbær www.pwc.com/is

PRICEWATERHOUSECOOPERS